85. številka. Ljubljana, v ponedeljek 15. aprila 1901. XXXIV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Shod v „Mestnem domu“.

Poslancu ljubljanskega mesta gosp. dr Ivanu Tavčarju so dali včeraj njegovi volilci najsijajnejše zadoščenje za zavratno in sramotno postopanje tistih članov hrvatsko slovenskega kluba, ki so provzročili izstop vseh naprednih poslancev iz tega kluba. Elita ljubljanskih volilcev je dr. Tavčarju na shodu v „Mestnem domu“ izrazila soglasno svoje najpopolnejše zaupanje in zajedno demonstrativno obsodila tiste intrigante, ki so v službi ljubljanskega škofa vprizorili škandalozni napad na dr. Tavčarja.

Na shod je prišlo nad tristo volilcev, dasi se za shod ni delalo prav nobene reklame, in dasi se niti lepaki niso nabili, kakor je sicer v Ljubljani navadno. Zastopani so bili vsi meščanski sloji, hišni posestniki, trgovci in obrtniki, in tudi uradništvo se je udeležilo shoda v jako lepem številu, tako da se lahko reče: ljubljansko meščanstvo je govorilo in pokazalo, da stoji odločno in zvesto na strani svojega poslanca.

Shodu je predsedoval g. župan Hribar, ki je pozdravil zbrane volilce in dal besedo poslancu dr. Tavčarju, kateri je govoril približno tako-le:

„Ni dolgo tega, kar smo zborovali v tej dvorani in kar sem poročal o naših prizadevanjih glede potresnega posojila. Državni zbor je zboroval tako malo časa, da nihče ne more od poslanca zahtevati bahatega poročila. Jaz ne pripadam k tistim, ki so bili pri jedni sami seji, potem pa sklicevali shode in poročali o svojem „delovanju“, kakršni slučaj smo že doživeli. (Veselost). Tudi ne spadam k tistim, ki svojim volilcem pesek v oči mečejo. Če sedaj kdo trdi, da je delal plodonosno, ni to druzega nič, kakor navadno sleparjenje volilcev, kajti položaj v parlamentu je bil tak, da je bilo uspešno delo popolnoma nemogoče.

Jaz se tudi ne morem sklicevati na predloge, ki so sicer kakor dež padali v zbornico, ki pa nimajo prav nobenega pomena, razen da zamorejo časnikarji popisovati, kako so bili gotovi poslanci „pri delu“. (Veselost).

Mogoče, da bo zdaj bolje, kajti razmere so se zadnji čas nekoliko premenile. Kar se je dalo doseči, to smo dosegli izven parlamenta. V tem oziru lahko rečem, da sem v polni meri storil svojo dolžnost, (Živahno odobravanje) kar se v kratkem tudi pokaže.

Nastale so pa na Dunaju neke druge razmere, in te razmere so me napotile sklicati današnji shod.

Napredni poslanci smo šli z dobrimi, lojalnimi nameni na Dunaj. Storili smo vse, da bi te lojalne namene izvršili. Razmere v državnem zboru so take, da bi bil položaj za Jugoslovane veliko boljši, če bi celotni nastopili, združeni v jednem klubu, in mi smo prišli z voljo in željo na Dunaj, ustanoviti jednoten jugoslovanski klub. To se ni posrečilo, ker mi nismo mogli povsem zatajiti načel, ki tvorijo bistvo naše stranke, in zlasti ker nasprotna stranka z nami sploh ni hotela iti v jeden klub.

Ustanovila sta se torej dva kluba. Takoimenovani „lepi klub“ (Živahna veselost) ki je prav za prav le klub dr. Šusteršiča. Ta mož je šel na Dunaj, samo da bi igral kako ulogo, da bi bil načelnik kluba, da bi bil merodajna oseba, in zato si je ustanovil svoj „lepi klub“. Tacega „lepega kluba“ ni težko ustanoviti. Treba je zgrebsti samo ostanke drugih strank in jih vreči v jeden lonec in „lep“ klub je gotov (Živahna veselost).

Vsled našega samozatajevanja se je posrečilo, ustanoviti hrvatsko-slovenski klub. Vsak član tega kluba je vedel, s kom ima opraviti. Nobeden ni mačka v žaklju kupil, Tudi napredni poslanci smo vstopili v ta klub z željo, da bi z drugimi člani živeli in delovali v slogi, in vsakdo nam mora priznati, da smo res pošteno postopali. Mi nismo stavili nikakih pretiranih zahtev, pač pa smo se zatajili, kolikor je bilo le mogoče. Mi, ki stojimo na stališču, da v javnem življenju krščanstva ni treba na jeziku nositi, saj smo itak vsi kristijani, mi smo vendar. zatajivši skoro svoja v deželi zastopana načela sprejeli, krščansko podlago v klubov program. Napredni poslanci so s tem pokazali veliko svojo lojalnost in se dobri stvari na ljubav postavili v nevarnost, da bodo morda slišati kaka očitanja. (Živahno pritrjevanje.)

Storili smo vse, da bi hrvatsko-slovenski klub postavili na zdravo podlago, in da bi temu klubu zagotovili daljši obstanek.

Lepe razmere pa niso dolgo trajale. Začelo se je ruvati proti nam, in naposled je vsled intervencije ljubljanskega škofa, ki je pridobil za svoj namen dr. Ploja, nastala prava zarota. Izvedela sva s tovarišem Plantanom, da je klub skrivnostno sklican na sejo, na katero je od naprednih poslancev bil povabljen le dr. Ferjančič. Ne da bi se mi bilo kaj povedalo, se je nameraval storiti nečasten atentat na mojo osebo. Sklicala se je skrivnostna seja, da bi se mene na sramoten način izključilo iz kluba. (Občna ogorčenost. Klici: Škandal!)

Toda še predno je do tega prišlo, imeli smo v klubu boje, in sicer zaradi podpisovanja predlogov in interpelacij. Reklo se je bilo, da smejo člani našega kluba podpisovati Šusteršičevemu klubu interpelacije in predloge, samo če se tudi nam predlože v podpis. V tem oziru se je koj od začetka grešilo, naposled pa je dr. Ploj stavil predlog, ki so ga podpisali vsi klerikalci, dočim od nas ni zahteval podpisov. (Velika nevolja. Klici: Škandal! To je sramotno.) Člani hrvatsko-slovenskega kluba so natančno vedeli, da je Šusteršičev klub storil sklep, da nas nobeden ne sme podpisati njegovih predlogov in interpelacij, a vzlic temu so tako postopali.

Nekaj časa smo to potrpežljivo prenašali, naposled pa smo se začeli upirati. Ravno tisti dan, ko smo se v klubu temu uprli, zlasti tovariš Plantan, ravno tisti ali naslednji dan so iz našega kluba stavljeno interpelacijo dali klerikalcem v podpis, nam pa ne. Klub bi nasproti odkritosrčnim članom ne bil smel tako postopati, in mi bi iz ozirov na lastno čast tudi ne bili smeli dolgo prenašati tacega postopanja.

Potem pa je prišla tista zarota. Treba je bilo meni le željo izreči, da naj izstopim, in jaz bi bil koj izstopil. Če pridem v hišo, kjer nimam prijatelja, bom gledal, da pridem ven in ne bom čakal, da se me ven vrže. To pa je hotel storiti Ploj. (Viharno dolgotrajno klicanje: Škandal! Sramota! Šuftarija! Čuli so se drugi, za dr. Ploja malo laskavi klici.) Ploj je dobro vedel, da jaz vsak čas rad iz kluba izstopim, če se to želi, ali mislil si je: jaz se bom klerikalcem še bolj prikupil, če bom stvar tako zasukal, da bomo dr. Tavčarja ven vrgli. (Nov vihar in klici: Škandal! Sramota!)

Z nogami se pa jaz ne pustim teptati in tudi čast ljubljanskih volilcev zahteva, da si njihov poslanec kaj tacega ne pusti dopasti. (Občno živahno odobravanje.)

Kaj se je potem zgodilo, je znano. Napredni poslanci smo izstopili iz kluba.

Sedaj je nastalo vprašanje, kaj naj storimo. Lahko bi napravili kak klub po Šusteršičevem vzoru. Na Dunaju je dosti takih Szajerjev, kakršne je Šusteršič zbral krog sebe. Szajer je takorekoč dika Šusteršičevega kluba, ali tacega kluba ni treba. Saj vidimo, da nima Šusteršičev klub v parlamentu prav nobenega pomena. To je narovnost smešem klub, in se ga ne smatra resnim. Kako tudi, ko je na pr. Szajer stavil predlog, naj se vrže Gališki v enem mesecu čez 200 milijonov. Takih in podobnih predlogov je izšlo iz Šusteršičevega kluba vse polno in naravno je, da je ta klub postal smešen. Tak klub bi tudi mi lahko sestavili, ali to ni treba.

Stranka je poslala na Dunaj poslance, ki imajo gotova načela. Poskusili smo ublažiti nasprotja z odnehanjem, a poskus se je ponesrečil. Izkazalo se je, da velika naša lojalnost ni nič pomagala. Ogenj in voda se pa ne dasta mešati. (Živahno pritrjevanje.) V hrvatsko-slovenskem klubu smo sedeli pristaši različnih strank in tudi Šusteršičev centrum obstoji iz različnih strank. Taki klubi so samo cokle na nogah posameznim poslancem. Skoro nemogoče je, da bi mogli taki konglomerati kaj doseči. Veliki klubi so v resnici velike vrednosti, ali samo če so kompaktni.

Naša stranka je samostojna v deželi, naj poskusi tudi v parlamentu samostojno postopati, saj je brez dvoma, da bodo poslanci, če bodo postopali po načelih svoje stranke, boljši utis naredili, če se bodo zatajevali, in bolje imponirali, kakor če bodo sami, kakor v družbi kacega Szajerja. Hoteli smo s samozatajevanjem omogočiti skupno delovanje. S tem ni šlo. Naj bo torej naša stranka tudi v parlamentu samostojna stranka.“ (Živahno, dolgotrajno odobravanje in klicanje „Živio Tavčar!“ Vmes je zadonel tudi klic: „Živela prihodnja jugoslovanska napredna stranka!“)

Župan Hribar je na to naznanil, da je došla iz Krškega naslednja brzojavka: „Trdno stojimo za drom. Tavčarjem. Bojevati se hočemo pod njegovo zastavo do sijajne zmage. Vsikdar je še nazadnje zmagala poštenost in poražena je bila laž in hinavstvo. Zvesti volilci dra. Tavčarja in Plantana.“

Zbrani volilci so vzeli to brzojavko z živahnimi Živio-klici na znanje.

V imeni zbranih volilcev je potem predlagal g. dr. Kokalj naslednjo resolucijo:

„Na današnjem shodu zbrani ljubljanski volilci izražajo svoje popolno zaupanje svojemu državnemu poslancu dru. Ivanu Tavčarju in izjavljajo ob jednem, da popolnoma in z zadoščenjem odobravajo, da je izstopil iz hrvatsko slovenskega kluba, ker je s tem dobil proste roke od klerikalizma in hofratstva, da bode lahko brezobzirno zastopal v državnem zboru gospodarske in narodne koristi mesta ljubljanskega, težnje celokupnega slovenskega naroda in svetlo zvezdo napredne ideje.“

Ta resolucija je bila z velikim navdušenjem soglasno sprejeta.

Ker se ni nihče več oglasil za besedo, je župan Hribar zaključil zborovanje s kratkim, a jedrnatim govorom, v katerem se je toplo zahvalil vsem zbranim volilcem na mnogoštevilni udeležbi, povdarjaje da je udeležba in veliko zanimanje meščanskih volilcev za politične dogodke dokaz politične zrelosti, ki bo gotovo pripomogla, da se razširi zavednost tudi mej širšimi krogi. Shod je sijajno zadoščenje dr. Tavčarju.

Z živahnimi klici „Živio dr. Tavčar“ razšli so se potem volilci.

Shod v Kamniku.

V soboto je bil v Kamniku shod, na katerem je govoril poslanec dr. Ferjančič. Poročilo o shodu priobčimo tekom prihodnjih dnij. Dr. Ferjančič, kateremu je shod izrekel popolno zaupanje, je imel naslednji govor:

Velecenjeni volilci!

Ko so se pred dobrimi tremi meseci vršile volitve v drž. zbor, smo vsi živeli v zavesti, da tudi novoizvoljeni zbor ne bode sposoben za delo, kakor stari ni bil. Mislili smo, da se bode z zborovanjem poskusilo, da pa so navade v zbornici preveč podivjane, da bi bilo moč misliti na kako premišljeno parlamentarno delo. No, prišlo je drugače. Naša bojazen se za sedaj ni uresničila, in državni zbor danes deluje. Koliko pa je upanja, da bode trajno deloval, o tem pozneje še par besed.

Ker smo torej v parlamentarnem delu, in ker že dolgo časa ni bilo moč govoriti o parlamentarnem delu, porabim ta velikonočni presledek, da poročam o tem delovanju, — govoriti pa hočem tudi o razmerah, ki so nastale med slovenskimi poslanci v državnem zboru.

Kar delovanje državnega zbora zadeva, je pač skromno. Delo, ki se je izvršilo v dveh mesecih zasedanja, je tako neznatno, da bi se o njem v normalnih časih govoriti ne moglo, a z ozirom na to, da je bilo od 1897. leta sem vsako delovanje ustavljeno, se visoko cenijo tudi ti mali uspehi, ki so se doslej dosegli.

Državni zbor se je otvoril s prestolnim govorom, v katerem je bilo naštetih veliko število gospodarskih stvari, katere že leta in leta čakajo, da jih zbornica reši. Do formalne razprave o prestolnem govoru ni prišlo. Slovenski poslanci smo bili med tistimi, ki smo zahtevali razpravo o prestolnem govoru, in sicer ne samo, da označimo svoje stališče z ozirom na to, česar je omenjal prestolni govor, ampak osobito tudi z ozirom na ono, kar je zamolčal, in to so bile poglavitne naše narodne zahteve in potrebe. Pri razpravi dotičnega nujnega predloga sem imel jaz priliko, da sem označil stališče hrvatsko-slovenskega kluba, seveda kratko in v okviru utemeljevanja nujnosti. — Nujnost pa se je zavrgla in tako je odpadla formalna razprava o prestolnem govoru, in pričelo bi se bilo lahko precej z gospodarskim delom v zbornici. Toda Čehom, globoko užaljenim po razveljavljenju jezikovnih naredeb, to ni bilo po godu, in zaprečili so razpravo o predmetih, ki so stali na dnevnem redu, s tem, da so vlagali nujne predloge in o teh na dolgo in široko govorili. Vlada, videč, da je treba Čehom nasproti vbrati milejše strune, če hoče sploh parlamentarni voz spraviti z mesta, je storila ta korak, prišlo je do nekega sporazumljenja med vlado in Čehi, čegar podrobnosti niso prišle v javnost, in Čehi so privolili v to, da se razpravljajo nekatere stvari, ki so bile na dnevnem redu. — Med temi sta velikega pomena investicijska predloga, v kateri je tudi za nas velevažna samostojna druga zveza s Tratom ter davek na žganje. Ti predlogi sta prišli v odseke in prideta

udi v zbornico na drugo branje. Vrhu tega je rešila zbornica še par stvari, med temi naglašam odpravo mitnic in zakon o sirotinskih blagajnah. Slednji naklanja znatne denarne zneske deželam, v katerih so take blagajne; za nas pa nima pomena, ker ni mamo takih blagajn. Če še omenjam radi popolnosti, da so se tudi dovolili rekruti, in da so se izvolile kvotna deputacija ter delegacije, sem navel blizo vse, kar se je dosedaj storilo v državnem zboru. Čehi se nasproti vladi niso za več zavezali, kakor za to in kaj bode v zasedanju, ki prične zopet drugi teden, se ne ve. Sodil bi, da bode tudi ta oddelek zasedanja miren, vsaj dosedaj se niso pojavili znaki, da bi se imelo vzrok o tem dvomiti.

Toda so li te prikazni jamstvo za to, da ostane državni zbor trajno delujoč, da pride v svoj normalni tir? Niso! Že samo če se pogleda, kaj se je rešilo in kaj se za rešitev pripravlja, kaže, da tega jamstva nimamo.

Investicijska predloga, v tej so zapopadene nove železnice v večini kronovin, dalje razdelitev denarja iz sirotinskih blagajn, odprava mitnic in celo izvišanje davka na žganje, kateri navišek pa ima priti v prid deželam, to so stvari, v katere rad privoli tudi najhujši obstrukcionist, to so same rozine, kakor je rekel neki poslanec. Toraj da se je privolilo v to, ni še nikak dokaz za trajno delavnost državnega zbora; dokaz o njegovi sposobnosti in nesposobnost za delavnost dobimo, ko pridejo grenke stvari na vrsto, tako v prvi vrsti pogodba z Ogrsko, državni proračun, razprava o naredbah po § 14. itd. Tedaj se šele pokaže zmožnost sedanjega državnega zbora za delo in jaz dvomim, da bi se razmere res toliko konsolidirale, da bi bilo upanje, da trajno preneha obstrukcija. Pa tudi ne glede na obstrukcijo so se razmere v zbornici tako razvile, da zbornica ne more reševati nalog, ki so ji stavljene. Pri prvih branjih kakih večkrat tudi manj važnih predlog vidimo, da se oglaša 50–100 govornikov Pri prvem branju bi se imelo govoriti samo o načelih dotične predloge, govori se pa neskončno in o vsem. Tako se je govorilo n. pr. pri prvem branju investicijske predloge, in ni se samo govorilo, seveda ponajveč — skozi okno, stavile so se celo že resolucije za vse mogoče in nemogoče, lokalne in druge železnice, in to pri prvem branju in pri stvari, o kateri vsi želimo, da se čim prej dožene. Kako naj tak parlament reši na pr. samo jeden proračun, samo za jedno leto? Kako druge važne in večkrat obširne zakonodavne stvari, ko imamo še posebnosti, tako deželne zbore, delegacije, katerim se mora tudi odkazati čas za njih delo. K obstrukciji pridejo še te razmere, ki kažejo, da parlament ne bode trajno kos svoji nalogi.

Politiki, ki tako sodijo, so jako številni in se ne dajo motiti po izkušnjah v drugih parlamentih, kjer so bile tudi hude obstrukcije, a so se vendar s časom povsod povrnile normalne razmere. Drugi parlamenti so močnejši in jednotnejši. Angležem, Francozom, Italijanom je vsem ležeče na angleškem, francoskem in italijanskem parlamentarizmu, — pri nas so mnogi elementi, ki tega sploh nočejo, so tudi elementi, katerih stremljenje je porušenje avstrijskega parlamentarizma v obče. Res je, da so ti ljudje v manjšini, a pri obstrukciji vlada manjšina in večina le tedaj, kadar je to prav manjšini. Poprava poslovnega reda je pri nas s tem parlamentom nemogoča, ker tega ne dopusti manjšina in bi svojo voljo dognala z obstrukcijo. Moje mnenje je torej, da imamo jako malo upanja, da bi državni zbor v svoji sedanji sestavi dolgo deloval.

Mi smo prijatelji tega delovanja, to povdarjamo vsikdar in vsakemu nasproti Ne samo da potrebujemo na gospodarskem polju mnogo pomoči od države, kateri dajemo vojake in davke, mi potrebujemo tudi na narodnem polju jamstev za ohranitev narodne individualnosti, osobito pa potrebujemo državnega zbora, da v njem povzdigamo glas v govorih, interpelacijah, predlogih in z osebnim posredovanjem, proti krivicam, ki se nam gode in kažemo na potrebe, ki jih imamo. Da nimamo te tribune, gazi birokracija, ki nam je skoraj brez izjeme sovražna, poljubno po nas. Mi torej ne moremo druzega želeti, kakor da se povrnejo normalne razmere v državnem zboru.

Kakor sem sprva omenil, hočem govoriti tudi o razmerah med slovenskimi poslanci, posebno z ozirom na dogodke zadnjih dni. Kakor nerad, a neizogibno je, da se tu pečam z osebami. Znano Vam je, kako je dr. Šusteršič, komaj da je imel mandat v žepu, jadral med Dunajem in Trstom sem in tja, obiskoval poslance ter delal mnogoštevilni in „lepi“ klub. Nameraval je ustanoviti klub, v katerem bi bilo število poslancev poglavitno, vse drugo postransko. Samo slovenskih liberalcev bi ne smelo biti v klubu. V tem klubu bi imeli slovenski poslanci tudi brez naprednih relativno večino, načelnik bi bil torej iz Slovencev, in samo ob sebi umevno — dr. Šusteršič. Mi ga pri tem delu nismo motili, razun da smo par prijateljev naprosili, naj se glede kluba ne vežejo na nikako stran, dokler ne pridemo na Dunaj in se o tem ne pogovorimo. To je zadostovalo, da so marsikateri poslanci prihajali na posvetovanja, katera je skliceval dr. Šusteršič, a so vedno zahtevali, da se morajo vabiti vsi slovenski poslanci, tudi liberalni. Posebno so vsi hrvatski poslanci zahtevali združenje samo s slovenskimi poslanci, pa vsemi brez razlike in izjeme.

Ko je videl dr. Šusteršič, da stvar ne gre ugodno z izoliranjem vseh naprednih poslancev, poskusil je samo s Tavčarjem. Ta je bil proskribiran, drugi bi našli milost. A tudi temu so se vpirali Hrvatje ter štajerska poslanca Robič in dr. Ploj rekoč, kogar je narod sam poslal, tega se ne sme izključevati. Temu nasproti je dr. Šusteršič samozavestno odvrnil: „Narod je mene sam poslal“. Videč, da nič ne opravi, skrpucal je dr. Šusteršič svoj klub iz kranjskih in trojice izven kranjskih klerikalcev ter nekaterih českih, poljskih in maloruskih poslancev, v obče dvomljive vrednosti, stopil je na čelo kluba in ga ponosno imenoval „Slavisches Centrum“. To je pospešilo, da smo slovenski napredni, imenovana dva štajerska ter vsi hrvatski poslanci se združili v „Hrvatsko-slovenski klub“. Da se vidi nestrpnost klerikalizma konštatujem precej na tem mestu, da se napredni poslanci niso branili s klerikalnimi biti v enem klubu, pač pa so klerikalni vedno vpili, da se z naprednimi ne vsedejo k jedni mizi.

Da se je stvar s Šusteršičevim lepim in številnim klubom tako izjalovila, in da se ni posrečilo naprednih poslancev ali vsaj dr. Tavčarja izolirati, to je vzbudilo srd na klerikalni strani. Mobiliziral se je ves slovenski in hrvatski klerikalizem, noter v Bosno je šla agitacija, in komaj si je naš klub dal pravila in se tako na vse strani organiziral, smo že začeli opazovati vpliv te agitacije. Klerikalni naval je šel osobito na štajerska poslanca in na tri duhovnike, ki so v hrvatsko-slovenskem klubu. Dr. Tavčar je zaradi „Slovenskega Naroda“ naenkrat postal v spodtik ravno istim poslancem, ki so prej tako stanovitno zahtevali, da se vsprejme v klub, — a dr. Tavčar ni dal za to ni najmanjšega povoda, on je že prej imel „Slov. Narod“ in je ostal isti, ki je bil. Vlekli so „Slovenske Narode“ na dan, a dokazalo se jim je, da „Slovenski Narod“ je v marsičem popustil ravno od tedaj, odkar je dr. Tavčar poslanec. To najjasnejše dokazuje, da tisti, ki so svoje mnenje glede Tavčarja spremenili, niso to storili iz stvarnih razlogov, ampak da so se vklonili brezvestni klerikalni gonji.

Klub sploh pravega delovanja še pričal ni, druzega ni imel kakor razprave o „Slov. Narodu“. Bilo je že mučno zahajati v klub, spodtikalo se je nad vsem. Naj omenim samo to, da je bila v spodtik tudi notica, da hodi ljubljanski škof, ki je vendar voditelj katoliško-narodne stranke, pisma delat in podpisovat k nemškemu notarju. Jasno nam je postalo, da pri takih nazorih je vsako sodelovanje nemogoče. Mi smo prizadete klubove člane pozivali, naj imajo toliko stanovitnosti, da prezirajo to agitacijo, če hočejo da pride klub do miru in dela. Naposled je kakor se sedaj sliši, segel ljubljanski škof vmes in temu posredovanju je pripisati, da se je hotel staviti predlog, da se dr. Tavčar iz kluba izključi. Čeprav bi bilo po pravilih izključenje nemogoče, sem vendar prepričan, da bi bil klub v svoji zaslepljenosti tudi to storil; to sva pa zaprečila s Plantanom, da sva izjavila, da ne pridava k seji ravno radi tega, da ne bode sklepčna za izključenje. Ker torej z izključenjem ni šlo, so prosili Tavčarja naj izstopi. Tavčar je z ozirom na to, kako se je proti njemu postopalo, prenaglo gospodom ljubav izkazal, počakati bi bil moral, da pridemo domov ter stopimo v dotiko z vodstvom stranke. Dne 3. t. m. je imel izvrševalni oddbor sejo in je odobril vseh nas izstop iz kluba, in pridružil se je našemu izstopu tudi goriški poslanec Gabršček. Po glasovih sodeč, ki so se prijavili po našem izstopu, se naš korak v obče odobrava.

V tem pa, ko so se te stvari pletle v hrvatsko-slovenskem klubu in se je z njimi ves čas potratil, je pa tudi „Slavisches Centrum“ previdel, da ima jednega člana preveč. Izključil je poslanca Kubika, ker mu niso dopadali nauki Liguorija in ker je klub spravil v kričeče nasprotje s Poljaci. Sicer pa je „slavisches Centrum“ pridno deloval — za kmeta. Jaz se nalašč nočem dotikati delovanja kakega naših domačih klerikalcev, a kako temeljito je to delovanje, naj pokažem n izgledu jednega poljskega posl. istega kluba gospoda Šajerja. Ta je vložil 26 predlogov, vsi so podpisani tudi od naših klerikalcev. Najpomenljivejši so pa le-ti. Država naj odpiše 20 let hišni 10 let zemljiški davek, — dalje država naj da za vrejenje rek v Galiciji 100 miljonov kron in za ceste 110 miljonov. Tako se slepi kmeta, pravi se mu pa, kako se zanj deluje.

No, sedaj sta kluba prosta liberalcev. Da je bilo to razmerje precej iz začetka, bi se ne bila osnovala dva kluba, ali se sedaj združita je jako dvomljivo, — Šusteršič bi riskiral načelstvo. Da so se razmere za slovensko in hrvatsko delegacijo tako žalostno razvile, kriv je klerikalizem, tega mislim klerikalci sami ne bodo tajili. Najsilnejše se je delovalo na Štajerskem, a tisti, ki niso dali miru, dokler ni prišlo do teh razmer, naj si ogledajo nasledke svojega dela čez nekoliko časa in videli bodo, kako slab svetovalec je strast. Sicer pa je za slovensko javnost koristno, da vidi, kako atomizira slovensko itak malobrojno poslanstvo in upati smemo, da se slovenski narod odvrne od klerikalizma še predenj bode prepozno.

V Ljubljani, 15. aprila.

K položaju

„Plzensky Obzor“ je prinesel o položaju članek, v katerem se izražajo baje misli vlade. Člankar, ki trdi, da pozna vladne načrte, piše, da se vlada resno boji, da se delavnost parlamenta ustavi, ko pride do posebnovažnih drž. potrebščin, kakor so nagodba z Ogrsko, obnovitev vojaškega zakona in določitev kvote. Zato misli vlada, da treba vsekakor prej urediti razmerje med Nemci in Čehi. Vlada bo zategadelj iznova poskusila, ustvariti med nasprotujočima si strankama položaj, v katerem jima bode možno, v važnih vprašanjih, ki niso narodnega značaja, delati skupno. Vlada bode poskušala, doseči nekako nemško-češko kooperacijo. Na ustvaritev trajne večine na tej podlagi pa vlada ne misli. — „Agramer Tagblatt“ je prinesel z Dunaja dopis, ki naznanja, da se stara desnica obnovi. Konservativno češko veleposestništvo se trudi doseči med Mladočehi in vlado kompromis. Knez Lobkovic je konferiral v tem oziru s Koerberjem, Rezekom, mladočeškimi voditelji in z onimi veljaki desnice, ki stremé za obnovitvijo stare slovanske avtonomistične večine. Z ozirom na to, da se taka večina ustanovi kmalu, so Čehi odnehali s svojo obstrukcijo. „Politik“ piše, da je govorjenje o obnovljenju stare desnice danes še mnogo prezgodnje ali pa že — prekasno. Čehi se zanjo vsekakor ne ogrevajo.

Taktika Mladočehov.

V novomeškem meščanskem klubu v Pragi je imel posl. dr. Fořt govor o taktiki Mladočehov. Cilj čeških poslancev — je dejal — mora biti izpremenitev ustave. Tega cilja pa ni možno iskati s silo ali slučajnimi katastrofami, o katerih se ne vé, kako se končajo, pa tudi ne rednim parlamentarnim potom, kjer potrebne kvalificirane večine ni dobiti. Ne preostaje torej nič druzega kakor parlamentarna guerilla vojna. Če pa Mladočehi prostovoljno trpé, da parlament dela, potem bodo dosegli k večjemu nekaj gospodarskih koristij, ki pa ne bodo imele posebne vrednosti, ker v politično raskopani državi gospodarski vsovit ni možen. Razen tega bodo morali Čehi vsak dobiček plačati, kajti za vsako gospodarsko pridobitev, ki nam pride v dobro, bodo dobili Nemci dve. Zato se nam je bati v političnem oziru izgub. S tem, da parlament dela, se politično odpovedujemo. Morda bi povzročila obstrukcija absolutizem, ki pa ne bi trajal dolgo, saj nagodbe in trgovinskih pogodeb izvenparlamentarno ni možno dognati. S svojo obstrukcijo bi dokazali, da se centralizem ustavno ne more vzdržati. Od centralizma imajo korist le posamezne nemške skupine in Nemčija sama, ki se boji, da bi se z uničenjem nemške hegemonije razbila trozveza. Drugi faktorji, dinastija, Madjari, Poljaki in del Nemcev, se zanimajo le za ustavnost sploh. Dr. Fořt je priporočal torej, naj bi si Mladočehi vrnili k svoji prejšnji taktiki ter naj bi začeli obstrukcijo. Posl. dr. Kramař je na tem shodu izrekel svoje zadovoljstvo, da je sicer toli radikalni dr Fořt govoril tako zmerno. Češki državnozborski klub pa sploh ni sklenil, za vselej opustiti obstrukcijo, nego jo je opustil začasno. Dr. Kramař je tudi dejal, da razpade dunajski parlament tudi brez obstrukcije, če se ne zgodi kak čudež. Tak čudež pa bi bila sprava med Nemci in Čehi.

Vojna v Južni Afriki.

O novih mirovnih pogajanjih je zopet vse tiho, in z blaznostjo Deweta ni nič. Angleški listi so jako nezadovoljni; s zasedanjem vedno novih mest in železniških prog se moč angleške vojske čimdalje bolj cepi in zmanjšuje. Mesto da bi angleški generali ujeli bursko vlado ter se polastili vojnega materiala ter s tem onemogočili nadaljnji odpor, zasedajo vedno nove kraje, ki nimajo za Bure v sedanji guerilla-vojni nobenega pomena. General Plumer je sicer zasedel Pietersburg, a prekasno, ker so se Buri prej umaknili z vsem svojim materialom v gorovje Zoutpan. Nadomestujoči predsednik Schalk Burger ima sedaj sedež burske vlade v Leydsdorpu, kamor je angleškim četam baje skoraj nemožno priti. Angleški listi zahtevajo, naj se število konjenikov pomnoži: ti konjeniki naj se vedno izpreminjajo in nadomeščajo, tako da ne bodo imeli Buri nikdar miru ter da bodo že iz same utrujenosti odložili svoje orožje in prenehali s svojim odporom. Nada in edini up Angležev so danes torej — konji! Kitchener je moral radi pomanjkanja čet zapustiti Hopetown. Burski oddelki v Kaplandiji so se večinoma že umaknili v Oranje, a nekaj jih je še vedno prav v srcu Kaplandije, kjer so ujeli pred kratkim 100 Angležev in večjo patruljo. Fouche ima v Kaplandiji še precej močen oddelek in tudi Kruitzinger baje ni v Oranju, nego pri Middelburgu.

Dopisi.

Iz Brežic, 11. aprila. Po celi savski dolini, tja doli do stolnega Zagreba, širila se je vest, da nas hočejo obiskati zagrebški visokošolci ter sodelovati pri slavnosti, kojo priredi naša čitalnica.

Povsod je bila navdušeno sprejeta ta vest. In velikonočni ponedeljek ga ni bilo kraja v savski dolini od Sevnice do Zagreba, ki bi ne imel zastopnikov v Brežicah.

Slavnost bi imela biti le na podlagi umetnostnega užitka in radosti in to je tudi bila v celem pomenu beseda, kolikor se je vršila po nakanah prirediteljev.

Da pa je slavnost postala tudi političnega pomena, ni bila nakana prirediteljev, temveč zasluga naših mestnih očetov.

Tem gospodom nekaj manjka — popolno zaupanje v trdnost breškega nemštva — (če kdo na kaj druzega misli, plača počen groš).

In to je krivo, da s kot ribje oko vedrega neba prijetno spomladansko solnce ni zrlo samo na zagrebške visokošolce in ž njimi došle druge Zagrebčane — pa na breške Slovence in Slovenke, ki so se zbrali k sprejemu na kolodvor, temveč tudi obsevalo uniformo političnega komisarja ter bajonete in piklhavbe žandarjev.

Sprejem bil je prisrčen, kakor more le biti, ko sprejema brat brata.

Koncert pričel je točno ob 5. uri.

Velika dvorana bila je dubkom polna — pa za to slavnost premala, ker mnogo občinstva ni dobilo več v njej prostora.

In zadoneli so mili glasi tamburic. Remecova koračnica „Pozdrav“ je po svoji vsebini res le samo koračnica, ki žgečka samo ušesa in jih preparira za resnejo godbo.

In vendar je takoj pri prvih udarcih tambur nastala v dvorani popolna tišina.

Točnost v drzanji, čistost glasov, fino nijanciranje nas je takoj v početku po učilo, da imamo na odru tamburaše, koji tamburanje gojijo kot umetnost, kot take — in z ljubeznijo do naroda, kojega špecijelna last so tamburice.

Vsekako glavni učinek dosegli so visokošolci tamburaši s „Potpouri iz opere Zrinjski". Cela silna umetniška nrav skladatelja velikana Zajca z vsemi njemu lastnimi efekti bila nam je jasna. Pa tudi vsebino one tužne, a za bratski narod tako velečastne tragedije pričarali so nam glasi tamburic pred dušo — v duhu smo gledali junaka Nikolo Zrinjskega, ki se poslavlja od svoje junaške žene, pevajoč oni presunljivi: I Zrinjski če uminut, i četa mala ž njim" — in nežna miljoba samospeva „Golubica siva" kazala nam je vso miljino njegove hčerke; pa že se uglašajo junaški glasi — in bojni klici „U boj, u boj" — nam pretresajo dušo — nihče se ne more silnega utisa te himne ubraniti.

Na vseh obrazih odsevajo znaki junaškega navdušenja, vse — vse sledi klicu „U boj, u boj" — in ko zamolčijo strune tamburic — vzdrži se v dvorani za trenotke grobna tišina, ki je pa samo prejudij za burne ovacije, ki se prirejajo visokošolcem tamburašem. Cele minute trajajoče odobravaje s ploskanjem, vskliki itd. činilo je čudno živi prizor.

Kot zadnjo točko svirali so tamburaši Vogričevo „Slava Prešernu".

Izborno so pogodili značaj naših narodnih pesmij — tako milo so zvenele s tamburic.

Res, slava visokošolcem-tamburašem in njihovemu vodji gospodu pl. Vidali!

Visokošolci priredili so nam še pa tudi druge umetnostne užitke — dokaz, da se pri njih umetnost in glasba res vsestranski goji.

Pri točki: „Zbor i koral iz opere Hugenoti" občudovali smo skoraj neverjetno tekniko violinista, ki je lahkotno — celo igraje — zmagal vse težkoče komplicirane skladbe.

Nekaj celo novega za nas je bil Benjamin Godardov: „Bercluse de Joeelyn" solo za cello s spremljevanjem klavirja.

A takoj prvi glasi so nas doveli v popolno oblast gospoda cellista, ki je kot že davno priznan v umetniških krogih zagrebških.

In kaj naj rečemo o petji?

Sveži, dobro izšolani glasovi visokošolcev napravili so iz pesmi res pesem.

Pela se je F. S. Vilharjeva „Domovini", koji se pozna, da ji je oče Slovenec.

Redkokedaj se sliši kje kaka pesem tako prednašati, kot so prednašali visokošolci — posebno njih „piano" in „pianissimo" se mora občudovati — zasluga velesimpatičnega pevovodje g. Franka.

Čitalniški mešani zbor pel je Försterjevo „Ljubico". Pesem je polna težkoč, kojim so kos le res izvežbani pevci in pevke.

Naš izborni gospod pevovodja sme pač ponosen biti na uspeh in pa zadovoljen s svojim zborom, ker odobravanja ni bilo ne konca ne kraja.

Hrvati so vsklikal: „Slovenec je pač rojen pevec". Do vrhunca je skipelo navdušenje, ko so visokošolci in breški pevci zapeli Hajdrihovo „Morje adrijansko" in še dodali „Slovenec in Hrvat". Nepopisljiv je bil učinek, oči so žarele, obrazi rudeli, duše trepetale — nad nami je plaval genij pobratimstva.

Krasen, nepozabljiv prizor.

Med odmorom sta rodoljubni gospici Slava in Draga Rebrovičevi prodajali v korist sv. Cirila in Metoda bonbončke, koje so nam v to svrho poslale rodoljubne litijske Slovenke.

Litijske Slovenke so že davno vzor rodoljubnega ženstva, tega torej ni treba več povdarjati — kličem jim pa gromoviti „Živele".

Nabralo se je čez 60 kron.

Visokošolci pa še niso končali svoje naloge. Zvoki izborne sokolske godbe vabili so v plesno dvorano, kjer je bil zbran divni venec dražestnih gospej in gospic — pričel je ples.

In lepo je bilo gledati te plesoče pare, povsod Hrvat in Slovenka, Hrvatica — Slovenec — in vzbujale so se tako same od sebe ideje, jeli bi se to ne dalo prenesti v praktično življenje.

V pavzah spregovorila se je samo ob sebi umevno, marsikoja rodoljubna beseda. Proslavljalo se je pobratimstvo, skupno delo, skupni cilji itd. napivalo se je zagrebškim visokošolcem, predsedniku, tajniku, pevovodji, kapelniku njihovega kluba, predsedniku, tajniku čitalnice, domovini, pobratimstvu, krasnemu spolu itd. itd.

Visokošolcem ni bilo sojeno preživeti večera, ne da bi zvedeli, s kakimi narodnimi nasprotniki se imamo mi Slovenci boriti.

V pavzi podalo se je par visokošolcev na sprehod po mestu. Pridruži se jima dvojica moških postav in govori ž njimi hrvatski, vabeč jih v spodnji del mesta, pod grad.

Le jeden visokošolec je sedel na te limanice in šel pod grad.

Komaj pa je došel s svojima spremljevalcema bolj v temo, vdaril ga je jeden z debelo gorjačo po glavi in ga na to vrgel na tla — ter tolkel.

K sreči so prišli drugi visokošolci — no — in napadalca in njegovega druga je bolela glava in hrbet, ko sta se spravljala proti domu.

Napadalec bil je izza zadnjih volitev znani nemški kričač Pajdaš — znan tudi pod imenom „der Mann mit der Ohrfeige". Mož je obrtnik, živi od Slovencev in igra v nemškem taboru velikansko ulogo. Mož ne pomisli, da napadi na Slovence morejo njemu in tudi vsem nemškim obrtnikom zelo škoditi. Ljubi kruhek naj jim odtegnejo Slovenci, pa čemo videti, če bode nemško navdušenje takim obrtnikom želodec sitilo.

Seveda ta intermezzo ni motil slavnosti, v slavnostnih prostorih se plošno nič ni vedelo o tem barabonstvu.

In ko se je tam na hrvatski strani zbudilo solnce in zvedavo pokukalo v prostore našega „Narodnega doma" — našlo je še veselo družbo, ki se ni mogla ločiti.

A prišel je čas ločitve.

Še enkrat smo si povdarjali pobratimstvo, si podali roke, in šli so gospodje visokošolci — pa z obljubo, da se spet vrnejo — in mi smo jim polnim srcem klicali, in kličemo: „Na svidenje!" **R.**

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. aprila.

— **Novomeški vodovod.** Njega ekscelenca gospod ministerski predsednik dr. pl. Körber obvestil je ravnokar državnega poslanca Plantana, da je zakon, zadevajoč novomeški vodovod zadobil najvišjo sankcijo. S tem je to ne samo za Novo mesto nego tudi za deželo velevažno vprašanje ugodno rešeno.

— **Hrvatsko-slovenska vzajemnost.** Poročali smo, da je došlo v Ljubljano odposlanstvo „Hrvatske Matice" ter prineslo našemu stolnemu mestu in „Slovenski Matici" v dar in spomin krasno knjigo „Spomen cvieće", katero so spisali hrvatski in slovenski pisatelji ter jo takisto okrasili hrvatski in slovenski umetniki. Kakor znano, je to knjigo izdala „Hrvatska Matica" v proslavo J. J. Strossmayerja. Knjiga „Spomen cvieće" ima svojo zgodovino. Ko so se Hrvati pripravljali, da proslavijo jubilej svoje dike biskupa, sprožila je „Hrvatska Matica" misel, da se ta slava ne sme izvršiti brez Slovencev. Oba naroda naj bi zasvedočila, da ju ne loči „Sotla", da sta jeden narod, kateri ravno o tej priliki naj dejanjski pokaže, da ima jednak književni smoter. Tako je nastala knjiga „Spomen cvieće", ki je znamenita ne samo po vsebini in po pisateljih, ampak tudi po tem, da so jo spisali in sestavili hrvatski in slovenski pisatelji ter umetniki. To je prvi korak k združevanju, in „Matici Hrvatski" gre hvala in zasluga, da je to misel izvela toli sijajno. „Maticо Hrvatsko" so zastopali tajnik Kostrenčić in odbornika vseučiliški profesor dr. Mušić in ravnatelj ženskega liceja dr. Hoić. Včeraj dopoludne izročilo je to odposlanstvo omenjeno knjigo županu Ivanu Hribarju, kot zastopniku mesta Ljubljane in odboru „Matice Slovenske", katero je zastopal odbornik profesor Perušek in tajnik Lah, in kakor čujemo, izročil se je jeden primerek ljubljanskemu škofu ter obema urednikoma slovenskega dela, A. Aškercu in mesto pokojnemu dr. Lampetu vodstvu „Marijanišča". Odposlanstvu na čast priredil je župan Ivan Hribar banket, katerega so se udeležili poleg Hrvatov podžupan ljubljanski dr. vitez Bleiweis in tu bivajoči slovenski sotrudniki knjige „Spomen cvieće". V tej izbrani družbi izpregovorila se je marsikatera beseda o književnem delu Slovencev in Hrvatov, in posledice tega delovanja in posvetovanja utegnejo se skoro pojaviti v knjigah obeh „Matic", hrvatske in slovenske. Župan Ivan Hribar je prvi nazdravil odposlanstvu. Zahvalil se je še posebe „Hrvatski Matici", katera je toli krasen in pomenljiv dar prinesla mestu ljubljanskemu kot duševnemu središču slovenskega naroda; spominjal se je Strossmayerja, kot zastopnika hrvatsko-slovenske uzajemnosti ter omenil, kako je pomenljivo, da je v odposlanstvu poleg dveh Hrvatov tudi Slovenec dr. Mušič. Nato se je poslala biskupu Strossmayerju brzojavka, v kateri mu udeleženci bratskega sestanka izražajo svoje simpatije in globoko spoštovanje. Tajnik Kostrenčić se je zahvalil prvi omenjajoč, da kri ni voda in da se tudi oba naroda morata končno vsaj duševno združiti. Zahvalil je slovenske pisatelje in umetnike na sotrudništvu ter jim napil, da bi i njih delo bilo blagoslovljeno. Profesor Mušič se je spominjal napredka bele Ljubljane in sedanjega župana, kogar ime je s tem napredkom tesno spojeno; ravnatelj dr. Hoić je prosljavljal Slovenke in Hrvatice, a dr. Ivan Tavčar je posebe naglašal, kako je še bilo pri nas pred dvajstemi leti, ko se je mnogokomu čudno zdelo to, kar je danes samo ob sebi umljivo, namreč približevanje in združevanje hrvatskega in slovenskega naroda. Rekel je, dajte mi šole po Slovenskem in v petih letih bode zagotovljen hrvatski jezik. Tako se je proslavljala ideja vzajemnega delovanja in postopanja in ko je še konečno Trstenjak napil svojemu bivšemu učitelju Hoiću, izrazila se je želja, da bi se tudi Slovenci radi udeležili petindvajsetletnice delovanja tajnika Kostrančića in da vsekakor pohite v Zagreb proslavit moža, kateri ima i sedaj največ zaslug za to, da so se združili Slovenci s Hrvati v knjigi „Spomen cvieće", katera nam bodi kažipot na ono pot, po kateri je skupno kreniti vsem Slovencem. — Biskup Strossmayer je na omenjeni brzojavni pozdrav odgovoril z nastopno brzojavko: Ivanu Hribarju gradonačelniku — Ljubljana. — Hvala liepa Vama i slavnim slovenskim spisateljima na počasti i odlikovanju. Bog blagoslovio sve vas, dičnoga župana i bielu Ljubljanu slovansko-slovensku. Strossmayer, biskup.

T.

— **Veselica ženskih podružnic sv. Cirila in Metoda** se je vršila sinoči v gorenjih sobanah „Nar. doma" z vsestransko najsijajnejšim vspehom. Velika dvorana je bila že ob $^1/_2$8 nabito polna in tudi v mali dvorani ter postranskih sobah se je gnetlo občinstva. Vspored je obsegal 10 velezabavnih in zanimivih točk Ronacherjevih specialitet ter se je izvajal na najsplošnejšo zadovoljstvo občinstva. Meščanska godba je svirala marljivo in zadoščala v vsakem oziru. Tudi razstava abnormininitet svetovnega cirkusa Barnum in Bailey je privabljala cele procesije gledalcev. Največje življenje pa je vsekakor vladalo pred krasno aranžirani mi paviljoni za šampanjec, sladkarije, cvetlice, buffet, liker i. dr. Najodličnejše in najdelavnejše narodne gospe in gospice so stregle gostom z največjo požrtvovalnostjo, ter dosegle na korist šolski družbi najlepši financialni vspeh. Sinoči se je pokazalo iznova, kje so podpiratelji družbe sv. Cirila in Metoda in kje jih ni dobiti nič. O prelepi tej veselici, ki je trajala do poznega jutra bomo poročali seveda obširnejše jutri.

— **Dobrodelni bazar v korist Elizabetine otroške bolnice in „družbe gospé" v Ljubljani.** Piše se nam: Vsled spodbude nj. prezvišenosti visokorodne gospe deželne predsednice, Olge baronice Heinove, rojene grofice Apraxinove, sestavil se je odbor dam in gospodov pod načelstvom veleblagorodnega gospoda Rudolfa barona Galla pl. Gallensteina, c. kr. generalmajorja v p. Namerava se napraviti v korist Elizabetne otroške bolnice in „družbe gospe"" primerno veselico. Pokroviteljstvo je drage volje prevzela nj. prevzvišenost gospa deželna predsednica. Imenovani odbor marljivo deluje; sešel se je že v nekaterih sejah, kjer so se dosedaj določili najvažnejši pogoji prireditve in se uloge primerno porazdelile. V smislu stavljenih predlogov sklenil je odbor prirediti v soboto, dne 11. maja t. l. dobrodelen bazar v veliki dvorani deželnovladne palače, katero sta v ta namen nj. prevzvišenost gospod deželni predsednik in njegova visokorodna gospa soproga v svoji ljubeznjivosti prepustila. Z dobrodelnim bazarjem zajedno se vrši tudi srečolov. Kakor se čuje, se je vest o nameravani prireditvi že razširila po meščanskih krogih, in povsodi se kaže mnogo zanimanja za stvar. Ne moremo si kaj, ča ne bi z ozirom na blagi, dobrodelni namen te zabave prosili vsakega, ki je dobre volje, da se večera udeleži. Želeti je pa tudi, da bi dospel marsikak dar v roke visokorodne pokroviteljice, kateri bi bilo ljubo, če bi se ji ob vsakem prispevku naznanil tudi natančni naslov darovalcev. Podrobneje podatke imena članov odbora in častitih dam, ki so v svoji prijaznosti obljubile sodelovanje, priobčimo tekom prihodnjih dni.

— **Prešernov spomenik.** Odbor za prireditev Prešernove slavnosti v Škofji Loki dne 8. t. m. priposlal je odseku za postavljenje Prešernovega spomenika svoto 346 kron čistega prebitka. Čestitamo vrlim Škofjeločanom na prelepem uspehu želeč, da se skoraj odzovejo tudi še ostala slovenska mesta in trgi svoji narodni dolžnosti.

— **Občni zbor učiteljskega društva za radovljiški okraj,** bode dne 18. aprila t. l. popoludne ob 3. uri v šolskem poslopju v Lescah z navadnim dnevnim vsporedom in volitvijo novega društvenega odbora. — Dalje tudi razgovor o zadevi XIII. glavne skupščine „Zaveze avstrijskih jugoslov. učiteljskih društev", ki bode o binkoštih na Bledu.

— **Iz Št. Gotarda** se nam k zadnji notici o župniku Šlaparju vulgo „Reitguzen" poroča, da so dne 9. t. m. prinesli novorojenega otroka posestnika Novaka iz Trojan h krstu, da ga pa gospod Rajtguzen ni hotel krstiti. Vsled tega so nesli otroka k sv. Ožboltu, kjer se je ondotni župnik tudi branil krstiti novorojenca. Oče omenjenega otroka pritožil se je vsled tega na deželno vlado. To so res lepe razmere in lepi „božji namestniki"!

— **Postaja Sterntal** med Pragerskim in Ptujem je najbrž edina v Avstriji, ki nima niti čakalnice, niti ceste do postaje, dasi vstopi, oziroma izstopi tamkaj vsak mesec okoli 500 ljudij, kateri morajo večkrat v najhujši zimi in pri največjem dežju pod milim nebom po po cele ure čakati na vlak. To je uprav škandal, in dolžnost našega poslanca bi bila, da stori potrebne korake, da dobimo v Šterntalu čimpreje čakalnico in pa vozno cesto k postaji, sicer bi se znalo g. dvornemu svetniku samemu, kadar pride skozi Sterntal zopet na volilni shod v Šent-Lovrenc, prigoditi, da si nabere — pošten nahod, če ne kaj hujega.

— **Slovensko pevsko društvo v Konjicah** priredi dne 21. t. m. v gostilni gospoda Wallanda zabavni večer z godbo in petjem. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

— **Frankiranje poštnih pošiljatev.** Opaža se, da stranke še vedno prezirajo, da je poštnina za pisma, ki so namenjena v inozemstvo zvišana od 10. novembra na 25 stotink ter da se dopisnice namenjene v inozemstvo frankujejo s 5 mesto 10 stotink. Vsled tega se često dogaja, da morajo adresatje tacih pošiljatev plačevati inozemskim poštnim uradom razen premanjkujoče poštnine tudi predpisano globo. Da se ta nedostatek odpravi se ponovno opozarja, da znaša v inozemskem prometu (izvzemši Bosno in Hercegovino, Nemčijo, Serbijo in Črnogoro pisemska poštnina 25 stotink za vsacih 25 gramov teže dočim je plačati za dopisnice v navedenem prometu 10 stotink.

— **Spomladni glasi.** S prerojeno naravo, z neštetimi zbori krilatih pevcev je prihitela tudi kukavica oznanjevat veselo pomlad. Čuli so jo včeraj ob prekrasnem jutru šetalci po roženskem hribu.

— **Nedeljska kronika.** Cehe ni hotel plačati delavec J. N. v neki gostilni, toda natakarica ga je prijela in mu zarubila klobuk. — „Laha" sta se napila pekovski pomočnik A. B. in delavka H. Č. Domov grede sta se na Tržaški cesti sprla, ker je B. trdil, da mu je Č. vzela uro. Policaj ju je pomiril. — „Saj je vse glih, če umrjem na postelji ali na cesti, bom pa na cesti smrt počakal", je upil ponoči delavec A. A., ki si ga je preveč naložil in je bil obležal na Poljanski cesti. — Sprla sta se v neki gostilni na Poljanski cesti delavca J. Z. in A. G. Sled-

njič sta začela kozarce in steklenice drug v druzega lučati, da sta bila oba krvava. Napravila sta gostilničarju mnogo škode, katere nista hotela povrniti. — Klop podrla sta v svoji razposajenosti urarski vajeneb J. B. in slikarski učenec J. J. v Cerkvenih ulicah. Zato se bodeta morala zagovarjati. — Zaprli so pekovskega vajena Iv. Žabjeka, ki je ukradel svojemu sovajencu srebrno uro in verižico.

— **S senenim vozom** so ušli danes opoludne pri skladišču na južnem kolodvoru konji Josipa Baša iz Pšate. Pridirjali so po Dunajski cesti, kjer so jih ustavili in pridržali, dokler ni prišel voznik za njima.

— **Z nožem** je napadel delavec Janez Varoga hlapca Janeza Škafarja pri Vidmarju na Barju in ga na obrazu in na roki težko ranil. Ranjenca so prepeljali v deželno bolnico. Varoga je razgrajal okoli Vidmarjeve hiše, in ko ga je hlapec hotel odpoditi, je potegnil nož in ga obklal.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 15. aprila. Pri dvornem dineju na čast nemškemu prestolonasledniku sta tako cesar kakor nemški prestolonaslednik povdarjala politično intimnost mej Nemčijo in Avstrijo.

Dunaj 15. aprila. V ministerstvu zunanjih del so se danes začele skupne ministerske konference o skupnem državnem proračunu.

Praga 15. aprila. Praški župan se je cesarju brzojavno zahvalil za darilo v svrho ustanovitve češke deželne galerije umetnin.

Sofija 15. aprila. Vsled raznih pojavov se vlada radi svojega postopanja proti makedonskim odborom boji, da pride do pouličnih izgredov in je vsled tega ukrenila obširne varnostne priprave.

Pariz 15. aprila. Razni listi pojasnjujejo, da se rusko brodovje toulonskih slavnosti na izrečno željo francoske vlade ni udeležilo.

* **Lekarnarja Brady-ja kapljice za želodec,** prej znane tudi pod imenom Marijaceljske kapljice za želodec, so vsled svojega preizkušenega, izbornega, vzbudilnega in okrepčevalnega vplivanja pri slabosti želodca in prebavnih težavah v vseh slojih prebivalstva čimdalje bolj priljubljene in se dobivajo v vseh lekarnah. Opozarjamo čč. čitatelje, da pri naročilih pazijo na podobo znamke in podpisa, ki ga objavljamo v inseratnem delu lista, ker le tedaj so Marijaceljske kapljice za želodec pristne.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m. Srednji zračni tlak 736·0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24 urah
13.	9. zvečer	730·1	8·4	sl. zahod	oblačno	10·2 mm.
14	7. zjutraj	733·4	4·1	sl. jzahod	jasno	
„	2. popol.	730·1	14·0	sr. jug	jasno	
„	9. zvečer	729·8	7·1	sr. jzahod	del. jasno	0·0 mm.
15.	7. zjutraj	728·3	8·2	sr. zahod	oblačno	
„	2. popol.	728·8	12·4	sr. jzahod	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 9·4° in 8·4°, normale: 9·3° in 9·5°.

Dunajska borza

dne 15. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	98·45
Skupni državni dolg v srebru	98·15
Avstrijska zlata renta	117·75
Avstrijska kronska renta 4%	97·50
Ogrska zlata renta 4%	117·80
Ogrska kronska renta 4%	92·95
Avstro-ogrske bančne delnice	1680·—
Kreditne delnice	700·50
London vista	240·32
Nemški državni bankovci za 100 mark	117·65
20 mark	23·50
20 frankov	19·09
Italijanski bankovci	90·50
C. kr. cekini	11·32

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom smrti svojega ljubega očeta, gospoda

Bogomira Petcosig

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo ranjcega k večnemu počitku izrekam tem potom vsem udeležencem srčno zahvalo. Posebej se pa zahvaljujem gospodom uradnikom in slugam deželnih in c. kr. uradov in gospodom trgovskim sotrudnikom za spremstvo, ter vsem darovateljem lepih vencev.

V Ljubljani, dné 15. aprila 1901.

Josip Petcosig
sin.

(783)

Zahvala.

Povodom britke izgube naše nepozabne, iskrenoljubljene, nadebudne hčerke, oziroma sestrice, gospodične

Marije Pavle Čeč

učiteljske kandidatinje III. letnika

dovoljujemo si tem potom izrekati svojo najtoplejšo zahvalo za v toliki meri izkazano sočutje, bodisi v času bolezni kakor ob smrti, sosebno še preč. duhovščini, darovalcem krasnih vencev, ravnatelju učiteljišča preblag. gosp. Hubadu in velecenjenim gospicam koleginjam umrle za udeležitev sprevoda, velerodni rodbini Krisperjevi, preblag. gospodični pl. Fladung, slav. šolskemu vodstvu v Radečah za nepričakovano udeležitev učiteljstva in šolske mladine z zastavo, domačim gospodičnam družicam, vrlim gg. pevcem in uradnikom, kakor tudi za izvanredno požrtvovalno naklonjenost domačih mladih gospodov, ki so jo ponesli k zadnjemu počitku ter vsem spremljevalcem prerano umrle, kateri so pripomogli, da se je ranjci tolika zadnja čast izkazala.

V Radečah, dne 12. aprila 1901.

(779) **Žalujoča rodbina Čeč.**

Guber-jev vrelec (22—8)

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj,
c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

Narodni dom.

Danes v ponedeljek, 15. aprila t. l.

KONCERT

ciganske godbe.

Slovanski program.

Začetek ob 8. uri. (782)

Lastnik **velike parne žage,** 40leten strokovnjak, v vseh lesovnih vrstah izveden, želi zaradi rodbinskih razmer opustiti svoje podjetje ter **išče resnega**

strokovnjaka

ki bi bil zmožen, da samostojno vodi naprej podjetje. Dati bi moral jamstvo, in bi se mu poleg honorarja zagotovil še poseben dohodek iz podjetja, katero daje na leto do 400 vagonov reznega gradiva in 200 vagonov oglja iz bukovega lesa. Eventualno se **parna žaga tudi proda,** in bi, ako se želi, dosedanji lastnik ostal **udeležnik,** manj ali več, kakor bi to želel kupec. — Parna žaga teži proti Dunaju, Trstu in Reki, in leži v kraji, ki ima mnogo bukovega lesa, delavce in voznike po ceni. Znanje hrvatskega ali slovenskega jezika je potrebno.

Ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda". (752—3)

Brady-jeve kapljice za želodec

(prej **Marijaceljske kapljice za želodec**)

prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju" **Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleischmarkt 1.**

v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki oživlja in okrepčuje želodec, če je prebava motena, in sploh pri želodčnih bolečinah.

Cena steklenici . . . . . 40 novč.
Dvojna steklenica . . . 70 „

Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo. Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo varstveno znamko **s podpisom C. Brady,** in naj se zavrne vse kot nepristne, ako nimajo te znamke in **podpisa C. Brady.**

Kapljice za želodec lekarnarja **C. Brady-ja** (prej **Marijaceljske kapljice za želodec**) so shranjene v rudečih nagubanih škatljah in imajo podobo sv. Matere Božje Marijaceljske (kot varstveno znamko). Pod to znamko mora biti podpis C. Brady

Deli so navedeni. (1739—21)

Kapljice za želodec se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Novo Styria-kolo

se ugodno proda. (746-3)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.".

Lepa (763—3)

mesečna soba

na Dunajski cesti s posebnim vhodom se odda takoj samskemu gospodu.

Več se izve pri upravništvu „Sl. Nar.".

Ces. kr. avstrijske ✠ državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februvarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoludne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoludne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — **Proga v Novo mesto in Kočevje.** Ob 7. uri 17 m zjutraj osobni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoludne osobni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osobni vlak v Novo mesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoludne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoludne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Ob 8. uri in 44 m zjutraj osobni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoludne osobni vlak iz Straže-Toplic, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer osobni vlak iz Straže-Toplic, Novega mesta, Kočevja. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 50 m zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m dopoludne. ob 6. uri 10 m zjutraj.

Prodajalka

zmožna slovenskega in nemškega jezika, **vsprejme se v neki prodajalnici v Ljubljani.** — Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda". (785—1)

Zopet na prodaj!

„Ljubljanski Zvon" vseh 20 letnikov (1881 do 1900) skupaj ali posamezno, letnik gld. 2·50 **in višje, po redkosti** letnikov. Ker se „Lj. Zv." kompletno vseh 20 letnikov sedaj že zelo težko dobi, naj se oni, ki ga želé, **takoj** oglasijo. Iz prijaznosti posreduje **Ivana Bonač-a** trgovina s papirjem **v Ljubljeni.** (780—1)

Na mestnem trgu št. 8 v III. nadstropju se oddasta 2 meblovani

mesečni sobi

s 1. majem t. l. — Razgled na Glavni trg. (784—1)

Rabljena, a dobro ohranjena

okna in vrata

se prodajo. (768—2)

Izve se: **Stari trg št. 13, II. nadstr.**

Hiša v Ljubljani

enonadstropna s 7 sobami, 3 kuhinjami, kletjo in vrtom, pripravna za vsako obrt, zlasti tudi za kakega duhovnika v pokoju, ker je blizu cerkve. Proda se iz proste roke, plača se tudi lahko na obroke. Natančno se poizve pri g. pooblaščencu: **Rožne ulice št. 17, I. nadstr.** (708—5)

Fino vino v steklenicah, Kulmbaško pivo v steklenicah, konjak, brinjevec, slivovko, Klauerjev „Triglav"

priporoča (12—84)

Edmund Kavčić

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

Št. 227. (781—1)

Službo okrajnega ubožnega zdravnika

odda podpisani okrajni odbor. Letna plača 1600 kron. Znanje obeh deželnih jezikov je neobhodno potrebno.

Prošnje, opremljene kakor za službo okrožnega zdravnika, vpošljejo naj se do **1. majnika 1901.**

(Opomba: Okrajni ubožni zdravnik mora dobiti še tudi službo okrožnega zdravnika, kakor hitro se zdravstveno okrožje sestavi.)

Okrajni odbor Brežice

dné 11. aprila 1901.

Št. 10.911 (686—3)

Volitveni razpis.

V smislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje se na znanje, da se bodo

letošnje dopolnilne volitve

v občinski svet vršile v veliki dvorani „Mestnega doma" na Cesarja Jožefa trgu in da bode volil:

dne 22. aprila III. volilni razred;
dne 24. aprila II. volilni razred;
dne 26. aprila I. volilni razred;

vselej **od osmih do dvanajstih dopoludne.**

Tretji in drugi volilni razred bodeta volila v **dveh oddelkih** in pripadajo prvemu oddelku volilci od A—L, ki bodo imeli dohod na volišče po stopnjicah ob Streliških ulicah, drugemu oddelku pa volilci od M—Ž, ki bodo imeli dohod po stopnjicah nasproti mestnej ledenici.

Ako bode treba **ožje volitve,** vršila se bode dan po prvi volitvi, to je dne 23., oziroma 25. in 27. aprila t. l. ravnotam, kot prvotna volitev in tudi od osmih do dvanajstih dopoludne.

Iz občinskega sveta izstopijo letos nastopni gospodje občinski svetovalci, in sicer izmed izvoljenih:

a) iz III. volilnega razreda: **Anton Klein** in **Josip Kozak;**
b) iz II. volilnega razreda: **Anton Komovc, dr. Danilo Majaron, Andrej Senekovič** in **Anton Svetek;**
c) iz I. volilnega razreda: **dr. Matija Hudnik, Josip Lenče, Elija Predovič** in **dr. Josip Starè.**

Med letom se je odborništvu odpovedal gospod občinski svetovalec **Fran Pavlin,** ki je bil lani v II. volilnem razredu izvoljen za dôbo treh let, in je umrl g. občinski svetovalec **Jan Dejak,** ki je bil lani v I. volilnem razredu izvoljen tudi za dôbo 3 let.

Ker je upravno sodišče zaradi tajnega skrutinija z razsodbo ddo. 18. januarijai t. l. št. 466, razveljavilo dopolnilne volitve iz l. 1899. v III. in v II. razredu, na podlagi katerih so bili izvoljeni za občinske svetovalce gospodje, in sicer: v III. razredu: **Jakob Dimnik, Fran Mally, Josip Prosenc, Ivan Tosti** in **Josip Turk,** v II. razredu pa: **Ivan Hribar, dr. Lovro Požar, Ivan Šubic** in **dr. Ivan Tavčar,** izpraznjenih je za dobo jednega leta tudi omenjenih devet mandatov.

Voliti bo torej III. volilnemu razredu sedem (dva za tri in pet za eno leto); II. volilnemu razredu devet (štiri za tri, enega za dve in štiri za eno leto), I. volilnemu razredu pet (štiri za tri in enega za dve leti) občinskih svetovalcev.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 28. marca 1901.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolli. **Lastnina in tisk »Národne tiskarne«.**